

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 24. aprila 1861.

Vojska nam je napovedana.

Urno stopimo na noge in vzemimo orožje v roke, da pokončamo sovražnika, kterege armada se nam je že približala in nam žuga požreti, kar nam bo slana (mraz) še pustila. Kaj so morebiti Garibaldienci pred durmi? kaj je morebiti spet Turk prederl do nas? — Ne, ne, dragi gospodarji, niso ne Garibaldienci, niso ne Turki — kebri (hrošči) so, ki so začeli že rogoviliti.

Soseske vse in gospodarji vsi! na vojsko zoper te požerúhe, kakor so vas „Novice“ že večkrat učile! Sk.

Kaj zima stori.

Kdor zimo bolj natauko opazuje, bo spoznal, da zima ima veliko moč do tega, kar za njo pride, in da po nji, ali je dolga ali kratka, huda ali mehka, se ravná marsikaj o posetvi in poljskih opravilih. Nad tem, da ta ali uni prerokuje, kakošna bo zima, ni celó nič ležeče; al kaj nam je zima zapustila, tega ne smemo v nemar pušati.

Po zimi se, kakoršna je, ravná marsikaj. Zima je: kratka in mehka, kratka in zgodnja, dolga, dolga in ojstra, dolga in mehka, kratka in pozna. Drugačne navadno ni. Sploh moremo reči, da prava terpi pri nas od konca grudna (decembra) do konca sušca; srednji mraz je po 12 stopinj R.

Če je zima kratka in mehka, akoravno je „ni zime brez mraza“ kakor stari pregovor pravi, je dobra za polje in pospešuje vso rast; kar se je zamudilo sejati ob pravem času, se utegne ob taki zimi posejati še pozneje; vendar mehka zima tudi plevéla ne posmodí in merčesa ne pokončá. Kratka zima in mehka je za gorate kraje bolja kakor za nižave, ker jim vlage več dá. Vendar je razloček take zime po lastnosti zemlje velik, namreč ali je zemlja mastna ali pešena, lega kraja gorka ali merzla.

Kratka in zgodnja zima se ne prileže merzlim krajem dobro; drugačnim legam pa tekne. Ker po tacihih kratkih zimah rado še pozneje zmerzuje, varuj in pazi, kar moreš, da se ne prehitíš s pomladansko setvijo. Kratka zima, če ni bilo potrebnega mraza in snega, ni za kmetovanje nikakor dobra prikazen; sicer o takih zimah tudi rado dežuje in povodnji nastopajo. Če zemlja na vse kraje dobro prezebe in zmerzne, preden sneg zapade, je za rastline sploh dobro, in visokim krajem to še bolj tekne kakor nižavam z ilóvnato zemljo. Sploh je dolga in suha zima v naših krajih znamenje dobre letine, posebno za žita. Tudi za druge opravilstva kmetijske je taka zima pripravna; gospodar opravi marsikaj, kar je pred zamudil, in pripravi marsikaj, kar bo treba. Čez dolgo zimo tožijo ubogi ljudje. Če je pa zima dolga in ojstra ali pa dolga in mehka, se marsiktere zimske nadloge osnujejo, ki so za kmeta bolj ali manj škodljive, če se jim o pravem času v okom npride. Kdor premisli, koliko časa rastlinstvo potrebuje, da si popolnoma opomore, bo lahko previdil, kaj mu je nekristnega ali pa škodljivega, in za kaj je ta posetev odločena in za kaj ona raste. Skušnje učé, da debel sneg in doga zima malo povodinj napravita, če se le sneg počasi uja.

Dolga in huda zima se prilega sploh bolj visokim krajem in slabi zemlji. Po navadi nasledova ojstrim zimam rada lepa in gorka spomlad in plodno poletje. To je velika dobrota, da se letni časi versté, in nikar ne mislite, da zima nima dobrih namenov.

Kratka in pozna zima ni posetvam in rastlinam tako ugodna. Zima se mora o pravi dóbi pričeti in ravno tako tudi končati. Sadeži potrebujejo časa in gorkote, da se pošasajo in spešneje rastejo; če zima predolgo terpi, jim škodije in jih v rasti zaderžuje.

Gotovo nam bo vsak škušén gospodar poterdil, da imajo zime do rastlin veliko moč, akoravno se od tega člena do zdaj ni veliko govorilo in pisalo. Na vsako vižo zasluži ta reč pazljivišega ozira.

Nova kmetijska šola na kmetih.

Že več kot leto in dan je preteklo, kar se je v čemšeniški fari kmetijska šola, šola namreč za kmetijo in dom, pričela. Vsaki praznik podučujejo v ti šoli eno uro pred popoldanskim keršanskim naukom ondašnji g. fajmošter Kajetan Hueber svoje farane v kmetijstvu, bertnii, zemlje nansivu, natoroznanstvu, zvezdoznanstvu v zgo-govni po domače in umevno tako, da jih morejo že priletni kmetje, ki ne znajo brati ne pisati, lahko razumeti. Res prav poseben ugled je v ti šoli, kamor zahaja ob nedeljah odrašena mladost, v tako imenovano nedeljsko šolo, ob delavnikih pa otroci, viditi že bolj priletne možake marljivo poslušati, kar se jim kolikor je le moč, prav po domače in djansko (praktično) razklada. Po dokončanem nauku je vsakemu poslušavcu dopuščeno poprositi, da se mu, kar ni morebiti dobro in prav zastopil, še enkrat pové in pojasni, ali pa kakoršni koli ugovor sprožiti. Taka šola je gotovo na Krajskem in morda tudi na celem Avstrijskem sama in edina. Da se po enakem nauku najberže veliko dobrih in koristnih naukov med ljudstva zaplodi, od kakoršnih bi nikoli sanjali ne bili, je jasno kot beli dan. Te šole se tudi nekteri gospodarji vdeležujejo, kateri so bili pred nekterimi leti zastran upora k napravi farne šole koliko toliko pripomoči, se vé da od družih nemarnežev k enakemu uporu zapeljani in nahujskani, od okrajne gosposke kaznovani, vedoč, da jih ne more in tudi ne bo v šolo nihče silil; zdaj hodijo sami radi in dobrovoljni v prazniško šolo. — Pervi praznik, ko se je omenjena šola odperla, je bilo res mikavno, otroke keršanskega nauka čakajoče se svojim očetom iz šole pridšim čuditi in reči: „poglejte, pogledite, naš oče pa tudi sami v šolo hodijo!“

Gospod fajmošter imajo nekoliko kmetijskih in gojzdnarskih časnikov naročenih, kakor tudi ene obertniške novice in domače ljubljanske „Novice“. In kar v imenovanih časopisih hasnega, koristnega in za našega kmeta potrebnega najdejo, vse po versti v omenjeni šoli svojim poslušavcom, v kateri so po 30 do 70 let stari možje, od besede do besede razložé, kaj in kako. Večkrat se še celó primeri, da pridejo možje po dve uri hodá iz bližnjega Štajarskega v čemšeniško šolo.